

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 602/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L. a. s., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou F., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta doc. JUDr. B. F., PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 132/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L. a. s. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2012 doručená sťažnosť spoločnosti L. a. s. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 132/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v postavení navrhovateľa účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 162/2011. Sťažovateľka si v konaní uplatňuje náhradu materiálnej škody a nemateriálnej ujmy proti Slovenskej republike (ďalej len „odporca“), v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Okresný súd uznesením sp. zn. 16 C 162/2011 z 21. marca 2012 zamietol návrh odporcu na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Dôvodom na takéto rozhodnutie bol názor okresného súdu, že na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania nebola splnená súčasne podmienka v zmysle § 141a ods. 1 druhej vety OSP, pretože odporcovi nemožno zloženie preddavku uložiť z dôvodu, že jeho majetkové pomery nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní (§ 141a ods. 1 tretia veta OSP). Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal odporca odvolanie. Krajský súd podané odvolanie prerokoval a rozhodol o ňom uznesením sp. zn. 8 Co 132/2012 z 30. apríla 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu z 21. marca 2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľka vyjadrila nesúhlas s postupom krajského súdu, pretože podľa jej názoru proti uzneseniu okresného súdu z 21. marca 2012 nebolo možné podať odvolanie. Sťažovateľka tento názor odôvodnila ustanovením § 202 ods. 3 písm. q) OSP, podľa ktorého odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP. Preto podľa sťažovateľky krajský súd nedisponoval právomocou vecne rozhodovať o podanom odvolaní, a tým konal a rozhodoval nad rámec svojej právomoci.

3. Krajský súd odvodil prípustnosť odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 21. marca 2012 z § 202 ods. 3 písm. q) OSP *a contrario*. Sťažovateľka však s takýmto odvodením právomoci krajského súdu nesúhlasí, pretože podľa jej názoru predmetom rozhodovania okresného súdu bola povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, aj keď tento návrh odporcu bol zamietnutý. Išlo preto nepochybne o uznesenie v zmysle § 141a OSP, proti ktorému odvolanie prípustné nie je. Preto podľa sťažovateľky je akýkoľvek iný záver „... účelovou dezinterpretáciou práva.“

Postup krajského súdu pri posúdení prípustnosti odvolania a jeho interpretácia § 202 ods. 3 písm. g) OSP podľa sťažovateľky vedie k zvýhodňovaniu jednej z procesných strán – odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania súd ukladá na návrh odporcu. Pokiaľ by sa akceptovala interpretácia krajského súdu o prípustnosti odvolania, došlo by reálne k situácii, že odvolanie by podával len neúspešný odporca navrhujúci uloženie povinnosti navrhovateľovi. Navrhovateľ by právo podať odvolanie nemal, pretože by logicky nepodával odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým ho súd nezaviazal zložiť preddavok na trovy konania. Takýto postup by preto viedol k „... bezdôvodnej favorizácii jednej zo strán – odporcu – ktorého primárnym záujmom je vyvolanie sankcie ultima ratio – zastavenie súdneho konania pre nesplnenie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania“.

4. Sťažovateľka preto navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 132/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012 boli porušené jej označené základné práva zaručené ústavou, ako aj práva garantované dohovorom a dodatkovým protokolom. Zároveň sťažovateľka navrhla, aby

ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu z 30. apríla 2012 a priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 500 €, ako aj náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú s'ťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila s'ťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú s'ťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

7. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha ochrany svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

8. Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje predovšetkým na to, že krajský súd v rozpore s príslušnou procesnou úpravou [§ 202 ods. 3 písm. q) OSP] pripustil odvolanie proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 16 C 162/2011 z 21. marca 2012, ktorým bol zamietnutý návrh odporcu na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP. Podľa sťažovateľky je proti takému uzneseniu odvolanie vylúčené, čo

vyplýva podľa nej jednoznačne z § 202 ods. 3 písm. q) OSP. Podľa sťažovateľky krajský súd nemal právomoc rozhodovať o podanom odvolaní, a preto jeho postupom a uznesením sp. zn. 8 Co 132/2012 z 30. apríla 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa ústavy, resp. dohovoru.

Sťažovateľka sa sťažnosťou tiež domáha ochrany svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľka sťažnosť v tejto časti bližšie neodôvodňuje, iba uvádza, že krajský súd svojím postupom a napadnutým uznesením „..... *zmaril legitímne očakávanie sťažovateľa, že ohľadom jeho majetku budú platiť právne pomery nastolené právoplatným rozhodnutím súdu vyneseným na základe ústavne konformnej aplikácie ust. § 141a OSP*“.

9. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd posudzuje aj otázku, či je sťažnosť podaná oprávnenou osobou, teda či sťažovateľka v tomto prípade je oprávnená podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý nachádza zákonné vyjadrenie v § 49 zákona o ústavnom súde, vyplýva, že sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd preto vyhodnotil súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu, vrátane jeho postupu, a právami sťažovateľky, ktorých ochrany sa touto sťažnosťou domáha. Napadnuté uznesenie krajského súdu ukladá povinnosť okresnému súdu opätovne posúdiť splnenie podmienok na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP. Tento postup opätovne vyústí do vydania nového rozhodnutia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Preto otázka, či sťažovateľke bude či nebude uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, ešte nie je definitívne rozhodnutá aj z hľadiska výkladu relevantnej procesnoprávnej úpravy. Napadnuté uznesenie krajského súdu je rozhodnutím, ktorým sa vec opätovne vrátila okresnému súdu na ďalšie

konanie, pretože nesprávne posúdil splnenie podmienok na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Sťažovateľka v tomto štádiu konania nie je zviazaná zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP, táto povinnosť bude predmetom posúdenia v konaní pred okresným súdom. Napadnuté uznesenie okresného súdu zároveň žiadnym spôsobom nezaťažuje a neobmedzuje majetok sťažovateľky a ani iným spôsobom do majetku sťažovateľky nezasahuje. Ústavný súd po zhodnotení uvedených hľadísk dospel k názoru, že napadnutým uznesením, resp. jeho postupom v danom štádiu konania nemohlo dôjsť k žiadnemu stretu s právami sťažovateľky. Z toho zároveň vyplýva, že ak sa sťažovateľka obrátila podanou sťažnosťou na ústavný súd, nedomáha sa ňou ochrany svojich práv, pretože tie v danej situácii nemohli byť porušené. Ústavný súd preto považuje sťažovateľku za osobu zjavne neoprávnenú na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. K tomuto záveru dospel ústavný súd tak vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj k základnému právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právu na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu.

10. Vzhľadom na uvedené je už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

11. Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Milan Lalík.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012